Energiakaupungit ry
Lausunto valtioneuvoston selonteosta koskien keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmaa (KAISU3)
VNS 9/2025 vp
Eduskunnan talousvaliokunnalle | 5.2.2026

Energiakaupungit ry kiittää eduskunnan talousvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston selonteosta koskien keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmaa (KAISU3). Vaikka kaupunkienergiayhtiöiden oma toiminta tapahtuu pääasiallisesti päästökauppasektorilla, erityisesti maankäyttösektorin päästöjen ja nielujen kehityksellä on suoria vaikutuksia kaupunkienergiayhtiöiden toimintaan. Kiinnitämme erityistä huomiota myös kiertotalouden edistämiseen ja kierrätysasteen nostamisessa valittuihin ohjauskeinoihin.

Päästöoikeuksien siirto päästökauppasektorilta taakanjakosektorille

Maankäyttösektorin nielujen pienentymisen ja taakanjakosektorin omien päästövähennystoimien viivästymisen vuoksi KAISU3:ssa todetaan hallituksen päättäneen EU:n taakanjakoasetuksen mukaisesti siirtää kertaluontoisesti maksimimäärän päästöoikeuksia päästökauppasektorilta taakanjakosektorille (ns. ETS-jousto). Energiakaupungit ry suhtautuu tähän menettelyyn kriittisesti ja pitää sitä epätoivottavana ilmastopolitiikan pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamisen kannalta. Menettely nostaa päästöoikeuden hintaa päästökauppasektorin toimijoille, jotka ovat tehneet investointeja päästöjensä vähentämiseksi.

EU:n energiavero-ohjaus

Komission ehdotus energiaverotuksen laajentamisesta kiinteisiin biopolttoaineisiin ja vetyyn on ristiriidassa energiasektorin päästöjen vähentämisen kanssa. Merkittävä osa uusista päästövähennyksistä vuoteen 2030-mennessä tai heti 30-luvun alussa perustuvat biogeenisen hiilidioksidin talteenottoon. Poltettavaan biomassaan kohdistuva vero vähentäisi biomassan etuja suhteessa fossiilisiin polttoaineisiin. Hiilen talteenoton ja varastoinnin tai jatkojalostuksen sijaan veron asettaminen ohjaisi kaupunkienergiayhtiöt ajamaan nykyiset laitokset nopeutetusti alas.

Vedyn energiakäytön verotus tarkoittaisi, ettei sen käyttö säätövoiman tuotannossa voisi missään olosuhteissa olla kannattavaa. Nykyisen CHP-tuotannon poistuessa 2030-luvun aikana se tarkoittaisi todennäköisesti fossiilisten polttoaineiden energiakäytön lisäämistä, mikä johtaisi kasvihuonepäästöjen kasvuun sähköntuotannossa. Energiakaupungit ry toivoo, että valiokunta kehottaa valtioneuvostoa ja eduskuntaa omaksumaan kielteisen kannan verotuksen laajennuksiin.

Jätteenkäsittelyn päästöjen siirtäminen päästökaupan piiriin ja kierrätysasteen nosto

Energiakaupungit tukee suunnitelmassa kohdan 6.2.5 perusteella asetettua tavoitetta vähentää kierrätyskelpoisen jätteen hävittämistä polttamalla ja jätteenpolton sisällyttämistä päästökauppaan, jolloin päästöt tulisi laskea jätehuoltosektorille ja kierrätyskelvottoman jätteen hävittämisestä vapautuva lämpö tulkittava hukkalämmöksi energiasektorilla hallituksen kevään 2025 kehysriihessään tekemän linjauksen mukaisesti.

Jätteenkäsittelyn päästöjä arvioitaessa on huomioitava, että pitkäaikainen bioperäisen jätteen varastointi aiheuttaa runsaita metaanipäästöjä. Metaani on merkittävästi hiilidioksidia voimakkaampi kasvihuonekaasu. Näin ollen jätteenkäsittelysektorin kannustimia tehokkaan materiaalikierron järjestämiseen esimerkiksi mekaanisten lajittelulaitosten muodossa tulisi parantaa ja lajittelemattoman sekajätteen porttimaksuja jätteenkäsittelylaitoksilla korottaa.

Kierrätyskelvottoman jätteen käsittelyssä vapautuvan lämpöenergian kohtelun selkeyttäminen sääntelyssä edistäisi investointeja jätteen mekaaniseen lajitteluun ja jätteenkäsittelylaitoksista toteutettavaan hiilen tekniseen talteenottoon (CCS/U). Energiakaupungit ry toivoo, että valiokunta esittää eduskunnalle valtioneuvoston kehottamista välittömiin toimiin jätteenkäsittelyssä syntyvän hukkalämpötulkinnan toimeenpanemiseksi ja kierrätysasteen nostamiseksi..

Energiakaupungit ry
Eteläranta 10
00130 Helsinki

Toiminnanjohtaja
Eero Haapalehto / +358 50 570 4080
eero.haapalehto@energiakaupungit.fi

www.energiakaupungit.fi
Y-tunnus: 3229140-4